

BELEIDSREGELS BIJZONDERE BIJSTAND HELMOND 2015

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Helmond.

In aanmerking nemende dat:

- het omwille van een uniforme toepassing van de Bijzondere Bijstand in de zeven Peelgemeenten, wenselijk is een aantal beleidsregels tekstueel op elkaar af te stemmen;
- het verder wenselijk is de beleidsregels Standaard aanvullende of collectieve ziektekostenverzekering (B070) en Extra kosten chronisch zieken, gehandicapten en ouderen (B148) bovendien in overeenstemming te brengen met het eerder genomen collegebesluit over de gemeentelijke Maatwerkregeling 2015.

BESLUIT:

I. de in dit onderdeel genoemde beleidsregels in te trekken en als volgt opnieuw vast te stellen:

A. De beleidsregel Bijstand voor vaste lasten woning gedetineerde woning gedetineerde (B013).

Het college is niet bevoegd (bijzondere) bijstand te verlenen aan degene wie rechtens zijn vrijheid is ontnomen of zich onttrekt aan de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf of vrijheidsbenemende maatregel omdat degene is uitgesloten van het recht op (bijzondere) bijstand (artikel 13 lid 1 onder a en b Participatiewet). Alleen vanwege zeer dringende redenen als bedoeld in artikel 16 Participatiewet kan bijstandsverlening aan de orde zijn. Het college moet in het individuele geval de vraag beantwoorden of bijstandsverlening onvermijdelijk is. In de praktijk zal zich die situatie niet snel voordoen. Zie bijvoorbeeld CRvB 24-08-2010, nr. 10/608 WWB.

B. De beleidsregel Kosten bewindvoering (B076).

Omschrijving kosten

1. Indien iemands goederen bij rechtelijke uitspraak onder bewind zijn gesteld, bepaalt de kantonrechter jaarlijks achteraf welke vergoeding de bewindvoerder bij de onderbewindgestelde in rekening mag brengen. Een aantal bewindvoerders brengt voorafgaande aan de vaststelling door de rechter, voorschotten bij de belanghebbende in rekening.
2. Uit jurisprudentie blijkt (bv. CRvB 25-04-2000, nr. 98/5948 NABW, JABW 2000/108) dat wanneer de kantonrechter over een betrokkene een mentorschap heeft ingesteld als bedoeld in artikel 1:450 BW en met inachtneming van artikel 1:452 BW een professioneel mentor benoemd heeft, in de kosten hiervan bijzondere bijstand toegekend kan worden.

Voorliggende voorziening

Er bestaat geen recht op bijzondere bijstand als een beroep kan worden gedaan op een voorliggende voorziening (artikel 15 lid 1 Participatiewet zie ook "Voorliggende voorzieningen"). Hiervan is sprake als:

- de bewindvoering geschiedt in het kader van de WSNP, dan geldt het 'Besluit vergoeding bewindvoerder schuldsanering' als een voorliggende voorziening.

Recht op bijzondere bijstand

Met het uitspreken van bewindvoering door de Kantonrechter staat vast dat de daaraan verbonden kosten voor bewindvoering of mentorschap uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten zijn. De Kantonrechter kan de kosten afwijkend van de hoofdregel van 5% van de netto opbrengst van de onder bewind staande goederen vaststellen. Er kan ook bijstand worden verleend voor de betaling van voorschotten op de nog definitief door de Kantonrechter vast te stellen beloning voor de bewindvoerder of mentor.

Hoogte bijzondere bijstand

De hoogte van de bijzondere bijstand wordt afgestemd op de door de kantonrechter in de beschikking vastgestelde kosten van bewindvoering of mentorschap. Dat gebeurt aan de hand van de zogeheten Regeling beloning curatoren, bewindvoerders en mentoren (artikel 1:447 lid 1 BW).

Vorm bijzondere bijstand

De vorm van de bijzondere bijstand voor kosten van bewindvoering vindt in beginsel plaats volgens de hoofdregel, om niet (artikel 48 lid 1 Participatiewet).

Draagkracht

Bepaal de draagkracht aan de hand van het in aanmerking te nemen inkomen en vermogen. Zie B6.2.2.3 (in aanmerking te nemen middelen) en B6.2.3 (draagkrachtpercentages).

Aan de bijstand verbonden verplichtingen

Aan de (individuele) bijzondere bijstand is een bestedingsverplichting verbonden. Dit betekent dat in het toekenningbesluit wordt opgenomen dat:

- de toegekende bijzondere bijstand moet worden besteed voor de betreffende kosten.
- ingeval de bijstand wordt verleend voor de betaling van voorschotten dan moet belanghebbende vooraf de beschikking houdende de onderbewindstelling of mentorschap van de kantonrechter overleggen en het college op de hoogte stellen van de definitieve vaststelling van bedragen door de Kantonrechter.
- belanghebbende daarvan betalingsbewijzen moet kunnen overleggen.

er ook specifieke verplichtingen kunnen gelden als de bijstand in de vorm van een geldlening of borgtocht wordt verleend. Zie B9.2.9 onder het kopje "Verplichtingen". Er wordt geen toepassing gegeven aan bijstand in de vorm van borgtocht, tenzij het gaat om schuldsanering.

C. De beleidsregel bijstand curatele (B077).

Omschrijving van de kosten

De kosten ten gevolge van een door de Kantonrechter uitgesproken curatele.

Voorliggende voorziening

Er bestaat geen voorliggende voorziening voor de kosten van curatele.

Recht op bijzondere bijstand

Met het uitspreken van curatele door de Kantonrechter staat vast dat de daaraan verbonden kosten voor de bewindvoerder uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten zijn. De Kantonrechter kan de kosten afwijkend van de hoofdregel van 5% van de netto opbrengst van de onder bewind staande goederen vaststellen. Er kan ook bijstand worden verleend voor de betaling van voorschotten op de nog definitief door de Kantonrechter vast te stellen beloning voor de bewindvoerder.

Hoogte van de bijzondere bijstand

Het bedrag waarop de Kantonrechter de beloning voor de curator heeft vastgesteld komt voor bijstandsverlening in aanmerking. Dat gebeurt aan de hand van de zogeheten Regeling beloning curatoren, bewindvoerders en mentoren.

Vorm bijzondere bijstand

De vorm van de bijzondere bijstand voor kosten van curatele vindt in beginsel plaats volgens de hoofdregel, om niet (artikel 48 lid 1 Participatiewet).

Draagkracht

Bepaal de draagkracht aan de hand van het in aanmerking te nemen inkomen en vermogen. Zie B6.2.2.3 (in aanmerking te nemen middelen) en B6.2.3 (draagkrachtpercentages).

Aan de bijstand verbonden verplichtingen

Aan de (individuele) bijzondere bijstand is een bestedingsverplichting verbonden. Dit betekent dat in het toekenningbesluit wordt opgenomen dat:

- de toegekende bijzondere bijstand moet worden besteed voor de betreffende kosten.
- ingeval de bijstand wordt verleend voor de betaling van voorschotten, dan moet belanghebbende het college op de hoogte stellen van de definitieve vaststelling van bedragen door de Kantonrechter.
- belanghebbende daarvan betalingsbewijzen moet kunnen overleggen.

er ook specifieke verplichtingen kunnen gelden als de bijstand in de vorm van een geldlening of borgtocht wordt verleend. Zie B9.2.9 onder het kopje "Verplichtingen". Er wordt geen toepassing gegeven aan bijstand in de vorm van borgtocht, tenzij het gaat om schuldsanering.

D.De beleidsregel kosten rechtsbijstand (B078).

Omschrijving kosten

Het betreft de kosten met betrekking tot het voeren van procedures bij de rechter. Voorbeelden hiervan zijn: de eigen bijdrage voor een advocaat, griffierecht en reiskosten.

Voorliggende voorzieningen

Er bestaat geen recht op bijzondere bijstand als een beroep kan worden gedaan op een voorliggende voorziening (artikel 15 lid 1 Participatiewet; zie ook B2.2). Denk in dit verband aan:

- Wet op de rechtsbijstand (Wrb).

Op grond van de Wet op de rechtsbijstand (Wrb) kan belanghebbende met een laag inkomen in aanmerking komen voor een toevoeging van een advocaat. Een toevoeging van een advocaat vindt slechts plaats als de Raad voor de rechtsbijstand de procedure noodzakelijk acht. In dat geval worden de kosten (exclusief de eigen bijdrage) van de advocaat vergoed op grond van de Wrb. Zie ook B6.7.5.

- een rechtsbijstandsverzekering. Als belanghebbende over een dergelijke verzekering beschikt, dan is het een voorliggende voorziening. Het feit dat de belanghebbende geen rechtsbijstandsverzekering heeft afgesloten is geen grond om een verzoek om bijzondere bijstand in de kosten van rechtsbijstand af te wijzen.
- Het Besluit proceskosten bestuursrecht geldt als een toereikende en passende voorliggende voorziening voor de reiskosten die de belanghebbende heeft gemaakt in verband met het bijwonen van rechtszittingen van bestuursrechters.

Eigen bijdrage

De Wrb kan niet worden aangemerkt als een passende en toereikende voorliggende voorziening voor de kosten van de eigen bijdrage voor rechtsbijstand, ook niet ná wijziging van het systeem van gesubsidieerde rechtsbijstand per 1 juli 2011. Hierin wordt voorzien in een verlaging van de eigen bijdrage met € 53,- wanneer een belanghebbende eerst (gratis) rechtshulp vraagt aan het Juridisch Loket alvorens een advocaat te raadplegen. Wanneer een belanghebbende niet eerst rechtshulp vraagt aan het Juridisch Loket en als gevolg daarvan wordt geconfronteerd met een hogere eigen bijdrage, dan wordt de volledige (hoge) eigen bijdrage vergoed.

Recht op bijzondere bijstand

Er bestaat recht op bijzondere bijstand voor de kosten van rechtsbijstand indien op grond van een toevoeging krachtens de Wrb rechtsbijstand is/wordt verleend. De volgende kosten komen in beginsel niet in aanmerking voor bijzondere bijstand:

- vertaalkosten. Advocaten kunnen namelijk - als er een toevoeging is verleend - kosteloos gebruik maken van een tolkencentrum.
- reiskosten van belanghebbende voor het bijwonen van rechtszittingen bij de bestuursrechter. In beginsel is het niet noodzakelijk dat belanghebbende in persoon aanwezig is op deze rechtszittingen zodat reiskosten ten behoeve van belanghebbende niet noodzakelijk zijn. Let op: dit geldt niet ten aanzien van privaat-, familie- en strafrechtszittingen (zie boven).
- de kosten gemaakt in de bezwaarfase anders dan de eigen bijdrage op grond van de Wrb.
- De proceskosten van de tegenpartij, indien de belanghebbende wordt veroordeeld om deze te betalen. Alleen bij indien er sprake is van bijzondere omstandigheden komen deze kosten toch voor vergoeding in aanmerking (voorbeeld: de procedure is gestart op advies van gemeente).

Is er geen sprake van een voorliggende voorziening, dan moet het college het recht op bijzondere bijstand voor de eigen bijdrage rechtsbijstand beoordelen op grond van de wettelijke voorwaarden van artikel 35 Participatiewet.

1. Doen zich kosten voor?
Het spreekt voor zich dat er sprake moet zijn van aantoonbare (te maken) kosten waarvoor belanghebbende tijdig een aanvraag moet indienen (zie B6.1.5).
2. Zijn de kosten in het individuele geval noodzakelijk?

Op grond van het feit dat belanghebbende is toegelaten tot het gesubsidieerde systeem van rechtsbijstand, is afdoende om de noodzaak voor de kosten van de eigen bijdrage aan te nemen (CRvB 31-10-2006, nr. 06/3262 WWB).

3. Vloeiën de kosten voort uit bijzondere individuele omstandigheden?
Op grond van het feit dat belanghebbende is toegelaten tot het gesubsidieerde systeem van rechtsbijstand, is afdoende om aan te nemen dat de eigen bijdrage uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten zijn (zie wederom CRvB 31-10-2006, nr. 06/3262 WWB).
4. Kunnen de kosten naar oordeel van het college worden voldaan uit de bijstandsnorm, de Individuele inkomensvoet, het vermogen en het inkomen voor zover dit meer bedraagt dan de bijstandsnorm?
 - a. Het college heeft beperkte beoordelingsvrijheid bij de vraag of de kosten waarvoor bijzondere bijstand wordt aangevraagd kunnen worden bekostigd uit een inkomen ter hoogte van de toepasselijke bijstandsnorm (CRvB 31-08-2010, nr. 09/1069 WWB en CRvB 15-09-2009, nr. 07/6946 WWB).
 - b. Het college heeft beleidsvrijheid bij het vaststellen van draagkrachtregels.

Hoogte en de vorm van de bijzondere bijstand

De hoge of lage eigen bijdrage op grond van Besluit eigen bijdrage rechtsbijstand komt voor bijzondere bijstand in aanmerking. De vorm van de bijzondere bijstand voor de kosten van de eigen bijdrage rechtsbijstand vindt in beginsel plaats volgens de hoofdregel, om niet (artikel 48 lid 1 Participatiewet).

Draagkracht

Bepaal de draagkracht aan de hand van het in aanmerking te nemen inkomen en vermogen. Zie B6.2.2.3 (in aanmerking te nemen middelen) en B6.2.3 (draagkrachtpercentages).

Aan de bijstand verbonden verplichtingen

Aan de (individuele) bijzondere bijstand is een bestedingsverplichting verbonden. Dit betekent dat in het toekenningbesluit wordt opgenomen dat:

- de toegekende bijzondere bijstand moet worden besteed voor de betreffende kosten.
- dat de belanghebbende plicht heeft om, indien mogelijk, te verzoeken om de tegenpartij te veroordelen in de proceskosten;
- belanghebbende daarvan betalingsbewijzen moet kunnen overleggen.

er ook specifieke verplichtingen kunnen gelden als de bijstand in de vorm van een geldlening of borgtocht wordt verleend. Zie B9.2.9 onder het kopje "Verplichtingen". Er wordt geen toepassing gegeven aan bijstand in de vorm van borgtocht, tenzij het gaat om schuldsanering.

E. De beleidsregel baby uitzet (B084).

Omschrijving kosten

De kosten van een babyuitzet in verband met de geboorte van een kind. Zie B6.16.4 voor zover de kosten betrekking hebben op andere duurzame gebruiksgoederen.

Voorliggende voorziening

De kosten van duurzame gebruiksgoederen behoren tot de incidenteel voorkomende algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan (zie B101). Deze kunnen worden voldaan uit een inkomen ter hoogte van de toepasselijke bijstandsnorm door middel van reservering dan wel gespreide betaling achteraf. Dit betekent dat een lening van een commerciële bank of de Kredietbank Nederland aangemerkt kan worden als voorliggende voorziening (zie bijvoorbeeld CRvB 27-07-2010, nrs. 08/6039 WWB e.a.).

Recht op bijzondere bijstand

1. Doen zich kosten voor?
Het spreekt voor zich dat er sprake moet zijn van aantoonbare (te maken) kosten waarvoor belanghebbende tijdig een aanvraag moet indienen (zie B6.1.5).
2. Zijn de kosten in het individuele geval noodzakelijk?

In het algemeen geldt dat de kosten van een babyuitzet behoren tot de incidenteel voorkomende algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan. Of de kosten in een individueel geval noodzakelijk zijn hangt af de omstandigheden van belanghebbende. Het kan ook zijn dat de kosten als niet noodzakelijk worden aangemerkt in de zin van artikel 35 lid 1 Participatiewet.

3. Vloeien de kosten voort uit bijzondere individuele omstandigheden?
Hoewel de kosten van een babyuitzet noodzakelijk kunnen zijn, moet het college ook beoordelen of de kosten voortvloeien uit de bijzondere omstandigheden. Incidenteel voorkomende algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan moeten - in beginsel - worden bestreden uit de eigen middelen, hetzij via reservering, hetzij door gespreide betaling achteraf (CRvB 13-06-2006, nr. 05/4554 WWB).
 - De geboorte van een kind is op zich zelf geen bijzondere omstandigheid in de zin van artikel 35 lid 1 Participatiewet.
 - Een onvrijwillige zwangerschap ten gevolge van een zedenmisdrijf kan een bijzondere omstandigheid vormen waardoor er geen of onvoldoende reserveringsmogelijkheden zijn (geweest).
 - Het ontbreken van (voldoende) reserveringsruimte, door de verplichte aflossing van schulden, is geen bijzondere omstandigheid in het individuele geval op grond waarvan het mogelijk is om bijzondere bijstand te verlenen. Schulden dan wel het ontbreken van voldoende reserveringsruimte als gevolg daarvan, kunnen niet worden afgewenteld op de Participatiewet (CRvB 20-12-2011, nr. 10/2513 WWB en CRvB 07-03-2012, nrs. 09/3565 WWB e.a.).
 - Langdurig aangewezen zijn op een inkomen op bijstandsniveau zet de financiële positie van belanghebbenden onder druk waardoor er aanleiding kan zijn om te veronderstellen dat de reserveringsmogelijkheden na verloop van tijd nog maar zeer beperkt aanwezig zijn. Daarvoor is de Individuele inkomensvoetstuk opgenomen in artikel 36 Participatiewet. Let wel hier wordt niet mee bedoeld dat de belanghebbende wordt verplicht om de toe te kennen Individuele inkomensvoetstuk te besteden aan de kosten waar bijzondere bijstand voor wordt aangevraagd.
 - Het college mag in beginsel uitgaan van de goedkoopst adequate voorziening (CRvB 04-01-2011, nr. 08/7082 WWB-T).
 - Afhankelijk van een eerder genoten inkomen, kan het college oordelen dat - gelet op de hoogte daarvan - onvoldoende ruimte is geweest om te reserveren. Dat kan het geval zijn bij houders van een verblijfsvergunning die voorheen een inkomen genoten op grond van de regeling verstrekkingen asielzoekers en andere categorieën vreemdelingen (Rva 2005).
 - Bij de beoordeling of belanghebbende heeft kunnen reserveren blijken uit de CRvB-jurisprudentie een aantal criteria:
 - of er ten tijde van het geding aflossingen zijn;
 - of de aanvrager (in een bepaalde periode) een gebrek aan inkomen heeft of heeft gehad;
 - of de kosten voorzienbaar zijn geweest;
 - of de kosten als gevolg van een plotselinge noodzaak zijn opgekomen;
 - of een lening bij de kredietbank kan worden aangevraagd.
4. Kunnen de kosten naar oordeel van het college worden voldaan uit de bijstandsnorm, de Individuele inkomensvoetstuk, het vermogen en het inkomen voor zover dit meer bedraagt dan de bijstandsnorm?
 - a. Het college heeft beperkte beoordelingsvrijheid bij de vraag of de kosten waarvoor bijzondere bijstand wordt aangevraagd kunnen worden bekostigd uit een inkomen ter hoogte van de toepasselijke bijstandsnorm (CRvB 31-08-2010, nr. 09/1069 WWB en CRvB 15-09-2009, nr. 07/6946 WWB).
 - b. Het college heeft beleidsvrijheid bij het vaststellen van draagkrachtregels.

Hoogte bijzondere bijstand

Bepaal de hoogte van de te verstrekken bijzondere bijstand aan de hand van de richtprijzen uit de NIBUD-Prijzengids. Bij een volledige babyuitzet is het uitgangspunt het totale basispakket (kleding/verzorging/babykamer) van het Nibud. Indien belanghebbende kunnen aantonen dat de richtprijs voor het totale basis babyuitzet niet toereikend is, kan aanvullende bijstand worden gezien. Het kan dan gaan om de volgende noodzakelijk spullen: box, kinderstoel, een buggywagen en een kinderwagen. Wordt de noodzaak van de meerkosten ten opzichte van de richtprijzen niet door belanghebbende aangetoond, dan is het college niet gehouden een hogere vergoeding te verstrekken dan de vergoeding conform de richtprijzen (zie CRvB 19-05-2005, nr. 03/5291 NABW). Zie over het gebruik van richtprijzen verder B6.2.6.2.

Standpunt afwijken van richtprijzen

Het college kan de hoogte van de bijzondere bijstand ook vaststellen op basis van een aanbod op Markplaats of de Kringloop. Wel moet in die gevallen duidelijk zijn dat het betreffende gebruiksgoed in ieder geval beschikbaar is voor een bepaalde prijs.

Positiekleding

Kosten van positiekleding voor de (aanstaande) moeder behoren tot de algemeen incidenteel voorkomende noodzakelijke kosten van het bestaan. De kosten van kleding moeten voldaan uit een inkomen ter hoogte van de toepasselijke bijstandsnorm door middel van reservering dan wel gespreide betaling achteraf en komen in beginsel niet voor bijzondere bijstand in aanmerking (vergelijk CRvB 03-04-2012, nrs. 10/1092 WWB e.a. en CRvB 15-04-2008, nr. 06/6981 WWB LJN BC9554).

Draagkracht

De draagkracht bedraagt in beginsel 100% van het in aanmerking te nemen inkomen en vermogen. Zie B6.2.2.3 (in aanmerking te nemen middelen).

Vorm en betaling bijzondere bijstand

Verleen de bijzondere bijstand in de vorm van een geldlening. Alleen wanneer er sprake is van zeer bijzondere omstandigheden, is het mogelijk om de bijzondere bijstand om niet te verstrekken (zie ook paragraaf B9.1).

Betaal de toegekende bijzondere bijstand zo mogelijk geheel of gedeeltelijk direct aan de leverancier van de goederen. Dit om te voorkomen dat de bijstand aan andere zaken wordt besteedt of dat het een negatief banksaldo aanvult zonder dat de belanghebbende de bijstand ter bestrijding van de bijzondere kosten kan aanwenden.

Betaling bijzondere bijstand

De toegekende bijzondere bijstand wordt in beginsel aan belanghebbende betaald, tenzij het college is gemachtigd om de bijzondere bijstand rechtstreeks aan de leverancier te betalen. Dit om te voorkomen dat de bijstand aan andere zaken wordt besteedt of dat het een negatief banksaldo aanvult zonder dat de belanghebbende de bijstand ter bestrijding van de bijzondere kosten kan aanwenden. Is het college van oordeel dat belanghebbende niet in staat is tot verantwoorde besteding van de bijstand, dan kan het die bijstand in natura verlenen onder toepassing van artikel 57 Participatiewet. Zie CRvB 29-11-2011, nrs. 09/4669 WWB e.a. waarin de CRvB oordeelt dat het college die bevoegdheid niet heeft.

Aan de bijstand verbonden verplichtingen

In het algemeen geldt dat aan de individuele bijzondere bijstand een bestedingsverplichting is verbonden. Dit betekent dat in het toekenningbesluit wordt opgenomen dat:

- de toegekende bijzondere bijstand moet worden besteed voor de betreffende kosten.
- belanghebbende daarvan betalingsbewijzen moet kunnen overleggen.

er ook specifieke verplichtingen kunnen gelden als de bijstand in de vorm van een geldlening of borgtocht wordt verleend. Zie B9.2.9 onder het kopje "Verplichtingen". Er wordt geen toepassing gegeven aan bijstand in de vorm van borgtocht, tenzij het gaat om schuldsanering.

F. De beleidsregel reiskosten woon-werkverkeer (verwervingskosten) (B089).

Het college verstrekt geen bijzondere bijstand voor reiskosten woon-werkverkeer. Indien noodzakelijk kan het college reïntegratiemiddelen inzetten voor deze kosten.

G. De beleidsregel overbrugging scherpe terugval in inkomen (B105).

De gemeente heeft bewust geen eigen beleid geformuleerd met betrekking tot het verlenen van bijzondere bijstand ter overbrugging van een scherpe inkomensterugval. Dit betekent overigens niet dat voor deze kosten per definitie geen bijzondere bijstand kan worden verleend. Het recht op bijzondere bijstand zal volgens de hoofdregel individueel vastgesteld moeten worden. In tegenstelling tot een aantal andere kostensoorten kan daarbij echter geen beroep worden gedaan op specifieke richtlijnen.

H. De beleidsregel aanpassing aflossing leenbijstand (B112).

Voor belanghebbende die een uitkering ontvangt kan de hoogte van het aflossingsbedrag bij elke wijziging van de bijstand(norm) worden aangepast.

Voor belanghebbenden die geen uitkering meer ontvangen blijft de aflossing 6% van het (nieuwe) inkomen.

Om het nieuwe inkomen te kunnen beoordelen moet belanghebbende de benodigde gegevens verstrekken. Laat hij dit na, dan wordt de restantlening ineens teruggevorderd.

I. De beleidsregel rente over leenbijstand (B113).

Wanneer bijstand in de vorm van een geldlening wordt verstrekt is daarover in beginsel geen rente verschuldigd.

J. De beleidsregel gevallen waarin bijstand in natura wordt verstrekt (B114).

Is het college van oordeel dat belanghebbende niet in staat is tot verantwoorde besteding van de bijstand, dan kan het die bijstand in natura verlenen onder toepassing van artikel 57 Participatiewet.

Voordat het college daartoe overweegt bepaalt artikel 57 onder a Participatiewet dat het college aan de bijstand de verplichting kan verbinden dat de belanghebbende meewerkt dat het college in naam van de belanghebbende de noodzakelijke betalingen uit de bijstand kan verrichten. Dit betekent dat belanghebbende een machtiging ondertekent waarmee hij de bedoelde toestemming verleent. Weigert belanghebbende de verplichting tot medewerking, dan kan het college op basis van artikel 57 onder b Participatiewet de bijstand in natura verlenen. Dat wil zeggen betalingen verrichten zonder machtiging van de belanghebbende.

Bijstand in natura kan bestaan uit:

- Woonruimte met gebruik van water, gas en licht.
- verzekeringen
- duurzame gebruiksgoederen
- kleding
- etenswaren

De kosten van de verstrekkingen worden in mindering gebracht op de uitkering van belanghebbende onder de voorwaarde dat belanghebbende in ieder geval blijft beschikken over de norm die geldt bij verblijf in een inrichting als bedoeld in artikel 23 lid 1 Participatiewet.

II. De beleidsregels Standaard aanvullende of collectieve ziektekostenverzekering (B070) en Extra kosten chronisch zieken, gehandicapten en ouderen (B148), in te trekken en opnieuw vast te stellen, rekening houdend met het vervallen van de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) en met de wens op dit punt maatwerk voor bijstand te willen blijven leveren, zodat de beleidsregels als volgt komen te luiden:

K. De beleidsregel standaard aanvullende of collectieve ziektekostenverzekering (B070).

Aard van de bevoegdheid

Tot 1 januari 2015 gold dat geen recht op categoriale bijzondere bijstand bestond voor een inkomen hoger dan 110% van de toepasselijke bijstandsnorm. Deze inkomensgrens is per 1 januari 2015 losgelaten. Het college kan zelf beleid voeren over de inkomensgrens voor recht op categoriale bijzondere bijstand. Wij hebben inmiddels besloten deze inkomensgrens naar 120% van de toepasselijke bijstandsnorm te verhogen.

De discretionaire bevoegdheid om categoriale bijstand te verlenen in de vorm van een aanvullende ziektekostenverzekering is vastgelegd in artikel 35 lid 3 PW. De kosten van een aanvullende ziektekostenverzekering zijn vrijwillig te maken kosten en daarom geen noodzakelijke kosten in de zin van artikel 35 lid 1 PW. Dit betekent dat de kosten voor de premiebetaling van een aanvullende ziektekostenverzekering niet voor bijzondere bijstand in aanmerking komt.

Begripsbepaling

CAV: gemeentelijke collectief aanvullende verzekering.

Zorgverzekeringswet als voorliggende voorziening

Bij de bepaling van het recht op bijzondere bijstand voor medische kosten hanteren wij vanaf 1 januari 2016 als beleidsregel dat de collectieve ziektekostenverzekering een voorliggende voorziening is. Indien belanghebbende een individuele ziektekostenverzekering heeft beschouwen wij een met de CAV vergelijkbare aanvullende verzekering (basis- en tandartsverzekering) als een adequate verzekering. Wanneer iemand die geen aanvullende ziektekostenverzekering heeft een beroep doet op vergoeding van medische kosten uit de bijzondere bijstand, beoordelen wij wat de vergoeding zou zijn geweest vanuit de CAV op basis van het gemeentelijk pakket Zorg-op-maatpolis met het aanvullend pakket 'Extra'. Indien deze verzekering de kosten volledig zou hebben vergoed komt belanghebbende in beginsel niet in aanmerking voor bijzondere bijstand.

Wat is vergelijkbaar:

- Iemand heeft zich voldoende aanvullend verzekerd als zijn aanvullende verzekering van hetzelfde niveau/klasse is als de CAV.

- Als iemand een specifieke op zijn medische situatie afgestemde aanvullende verzekering heeft gekozen, rekening houdend met de eigen medische voorgeschiedenis en daaruit voortvloeiende voorzienbare medische kosten. Personen die zich wel voldoende aanvullend hebben verzekerd kunnen toch worden geconfronteerd met medisch kosten omdat hun verzekering niet alles vergoedt of dat de kosten hoger zijn dan de vergoeding van hun verzekering. In voorkomende gevallen kunnen de meerkosten mogelijk worden vergoed via de individuele bijzondere bijstand. Voor het antwoord op de vraag of in voorkomende gevallen bijzondere bijstand kan worden verleend wordt verwezen naar de verschillende richtlijnen van het Handboek.

Collectieve of individuele aanvullende zorgverzekering verplicht?

De verzekerde is niet verplicht om deel te nemen aan de collectieve aanvullende ziektekostenverzekering. Dit is een eigen keuze en verantwoordelijkheid. Het gaat immers om een vrijwillige verzekering en de kosten van de aanvullende verzekering zijn geen noodzakelijke kosten.

In het algemeen vergoedt een (collectieve) aanvullende verzekering juist die medische kosten die door de Zorgverzekeringswet, het Besluit zorgverzekering en de Regeling zorgverzekering als niet-noodzakelijk worden aangemerkt en daarom niet in de hoofdverzekering zijn opgenomen. Artikel 15 lid 1, tweede volzin PW bepaalt: "Het recht op bijstand strekt zich evenmin uit tot kosten die in de voorliggende voorziening als niet noodzakelijk worden aangemerkt". In principe hoef je dus in het algemeen helemaal geen bijzondere bijstand te verlenen voor medische kosten.

Als de gemeente besluit mensen tegemoet te komen in bepaalde medische kosten, moet dit worden gezien als "buitenwettelijk begunstigend beleid".

Geen met de CAV vergelijkbare aanvullende verzekering

Indien aanvrager op het moment van indienen van de aanvraag voor medische kosten geen met de CAV vergelijkbare aanvullende verzekering hebben (zie hierboven) vergoeden wij de kosten, als deze voor vergoeding in aanmerking komen, slechts tot het moment waarop de aanvrager de overstap naar de CAV zou kunnen maken.

Voorwaarden CAV

- Belanghebbende is inwoner van de gemeente Helmond, en
- het (gezamenlijk) inkomen is niet hoger dan 120% van de toepasselijke bijstandsnorm, en
- belanghebbende is verzekerd bij CZ of heeft de mogelijkheid om over te stappen naar CZ.

Bijdrage in de CAV

In het kader van de collectieve aanvullende ziektekostenverzekering wordt door de zorgverzekeraar op de door de verzekerde afgesloten aanvullende ziektekostenverzekering een uitgebreider aanvullend pakket geboden. De verzekerde betaalt zelf de premie aan CZ - waarin een korting is verwerkt - voor de basisverzekering en voor de aanvullende verzekering. Op grond van artikel 35 lid 3 PW kan de verzekerde gebruik maken van het uitgebreidere pakket van de aanvullende verzekering. Een bijdrage in de premie wordt door de gemeenten betaald aan CZ en kan jaarlijks, per 1 januari worden verhoogd met het prijsindexcijfer op basis van de consumentenprijsindex alle huishoudens van het CBS (methode Schulink).

Beëindiging uitkering levensonderhoud

Bij beëindiging van de PW-, loaw-, loaz- of Bbz-(levensonderhoud) uitkering, blijft de deelname van de verzekerde aan de CAV, zonder inkomenstoets, nog doorlopen tot en met 31 december van het lopende jaar.

Daarna kan de verzekerde, als blijkt dat het inkomen niet meer bedraagt dan 120% van toepassing zijnde bijstandsnorm, blijven deelnemen aan de CAV.

L. De beleidsregel Extra kosten chronisch zieken, gehandicapten en ouderen (B148)

De mogelijkheid voor categoriale bijzondere bijstand aan chronisch zieken en gehandicapten is met de komst van de Participatiewet met ingang van 1 januari 2015 komen te vervallen. Verder heeft het Rijk de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) in 2014 afgeschaft, met overheveling van - een deel van- het budget naar de gemeenten, met als doel een gemeentelijke regeling te ontwikkelen. Vanuit de Wtcg werd een tegemoetkoming verstrekt in de eigen bijdragen (wmo en Wlz). Om aan de extra kosten voor chronisch zieken en gehandicapten tegemoet te komen, hebben de Peelgemeenten gezamenlijk de Maatwerkregeling 2015 ontwikkeld. Een tegemoetkoming in de kosten van de door het CAK opgelegde eigen bijdragen maakt hier onderdeel van uit.

Gezien de grootte van de groep mensen chronisch zieken, gehandicapten en ouderen achten wij het wenselijk om bijzondere bijstand op basis van groepskenmerken toe te kennen. Met inachtneming van de hieronder genoemde voorwaarden, is de regeling vormgegeven.

Is het nog mogelijk bijzondere bijstand op basis van groepskenmerken toe te kennen?

Wil de gemeente overgaan tot rechtmatige verstrekking van deze vorm van bijstand, dan moet aan een aantal voorwaarden worden voldaan:

- de kosten moeten daadwerkelijk zijn gemaakt. Daar wordt vanuit gegaan als personen tot een bepaalde groep behoren die bepaalde kosten heeft;
- de groep moet zo specifiek mogelijk worden aangeduid;
- het college hoeft niet individueel te toetsen op noodzakelijkheid van de kosten. Dat kan wel middels steekproeven.

Juridisch bestaat die mogelijkheid overigens niet, maar in de praktijk kan dit wel, omdat staatssecretaris Klijnsma op deze mogelijkheid heeft gewezen.

De regeling

Chronisch zieken en gehandicapten die gebruik maken van bepaalde Wmo-zorg, Wlz-zorg zonder verblijf of een combinatie van beiden (samenloop) zijn hiervoor een eigen bijdrage verschuldigd. De kaders van deze eigen bijdrage zijn vastgelegd in artikel 3.1 van het Uitvoeringsbesluit Wmo 2015.

Voor mensen met een laag inkomen (tot 120% van het verzamelinkomen op het sociaal minimum) bestaat deze eigen bijdrage uit een vast bedrag per periode (van 4 weken). De eigen bijdrage wordt door het CAK opgelegd en direct geheven bij de klant en afgedragen aan de gemeente.

Het college kan klanten tot een bepaalde inkomensgrens categoriaal ontzien van het betalen van een eigen bijdrage. Klanten uit de aangewezen doelgroep worden gecompenseerd in de verschuldigde eigen bijdrage. Het CAK stuurt aan hen dan een factuur waarbij de verschuldigde eigen bijdrage 'op nul wordt gezet' met daarbij de toelichting dat dit gebeurt als gevolg van gemeentelijk minimabeleid.

De compensatie aan klanten betekent een lagere afdracht van de eigen bijdragen van het CAK aan de gemeente.

Draagkracht

De inkomensgrenzen in de gemeentelijk Maatwerkregeling worden jaarlijks vastgesteld. Het college neemt als uitgangspunt voor de berekening van de gemeentelijke inkomensgrenzen, de bedragen die het CAK jaarlijks vaststelt en publiceert. De door het CAK gehanteerde bedragen zijn gerelateerd aan het sociaal minimum. De gemeentelijke inkomensgrenzen worden hiervan afgeleid.

III. Dit besluit in werking te laten treden op dag na bekendmaking en daaraan terugwerkende kracht te verlenen tot 1 januari 2015.

Besloten in de vergadering van 15 december 2015.

Burgemeester en wethouders van Helmond,
De burgemeester,
Mevr. P.J.G.M. Blanksma – van den Heuvel

De secretaris,
Mr. drs. A.P.M. ter Voert

Bekend gemaakt op:

5 januari 2016
De gemeentesecretaris,
Mr. drs. A.P.M. ter Voert